

Vergaderjaar 2012–2013

33 121

Invoering van een bankenbelasting (Wet bankenbelasting)

Nr. 38

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 mei 2013

Bij deze stuur ik u, mede namens de Minister van Economische Zaken, mijn reactie op het verzoek van de vaste commissies voor Financiën en voor Economische Zaken om de Kamer te informeren over het nakomen van de toezeggingen gedaan tijdens het algemeen overleg Kredietmarkt d.d. 20 maart 2013 (Kamerstuk 33 121, nr. 37).

De minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Bijlage: Stand van zaken toezeggingen gedaan tijdens het AO kredietmarkt d.d. 20 maart 2013

In uw brief van 18 april jl.¹ somt u de toezeggingen op die de Minister van Financiën en de Minister van Economische zaken tijdens het Algemeen Overleg kredietmarkt op 20 maart jl. hebben gedaan. In dit stuk wordt dezelfde volgorde van de toezeggingen gehanteerd als in uw brief. Per toezegging wordt aangegeven wat de *stand van zaken* hiervan is.

Eenmalige resolutieheffing

De minister van Financiën heeft in het AO aangegeven voor de zomer een wetsvoorstel voor de eenmalige resolutieheffing naar uw Kamer te zullen sturen. Dit wetsvoorstel is recent voor spoedadvies voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. In dit wetsvoorstel is tevens ingegaan op de onderbouwing van de hoogte van de resolutieheffing van € 1 miljard. Daarnaast is hierover op 17 april jl. de DNB analyse «Onderbouwing maximale resolutieheffing i.v.m. nationalisatie SNS Reaal» naar uw Kamer verstuurd, als bijlage bij de beantwoording van Kamervragen inzake wijziging van de begrotingsstaat 2013.²

Ontwikkeling kredietverlening; DNB-monitor

De Minister van Financiën heeft in het AO aangegeven dat naar aanleiding van de motie Sent³ uiterlijk 1 juni de Eerste en Tweede Kamer door middel van een rapportage van DNB geïnformeerd zullen worden over de meest recente cijfermatige ontwikkelingen in de kredietverlening in Nederland. DNB is op dit moment bezig met het afronden van deze specifieke rapportage.

Prijsleidersverboden

Zoals aangegeven tijdens het AO heeft de Minister van Financiën reeds voor het AO gesproken met de Eurocommissaris voor mededinging Almunia over de onwenselijkheid van prijsleidersverboden op de Nederlandse hypotheekmarkt, mede naar aanleiding van de nationalisatie van SNS REAAL. De Minister heeft destijds aangeboden de Eurocommissaris op basis van recente studies te zullen informeren over het probleem op de hypotheekmarkt in Nederland. De relevante studies zijn inmiddels met de Commissie gedeeld.⁴ Hierbij is nogmaals gewezen op de risico's van prijsleidersverboden. De Minister van Financiën zal de Kamer op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit gebied.

Reactie op position paper verzekeraars

De Minister van Financiën zal uiterlijk voor het zomerreces zijn reactie op dit paper aan u versturen.

¹ Uw brief met kenmerk 2013D16295 van 18 april jl.

² Kamerstuk 33 533 nr. 4.

³ Kamerstuk 33 121 J, Invoering van een bankenbelasting (wet bankenbelasting).

⁴ De volgende stukken zijn gedeeld:

1. De CPB studie: «De Nederlandse woningmarkt – hypotheekrente, huizenprijzen en consumptie»

2. De DNB studie: «Financieringsproblemen in de hypotheekmarkt»

3. Twee studies van de NMa: De «Sectorstudie Hypotheekmarkt» (2011) en het working paper: «Competition and interest rates in the Dutch mortgage market».

4. Twee artikelen uit 2012 van prof. dr. Maarten Pieter Schinkel: «Hollands hoge hypotheekrentes» en «Hoe de banken hun PLV's kregen».

Statistiek afwijzingspercentage kredietaanvragen (door)startende bedrijven

De ECB doet periodiek uitvraag bij bedrijven naar de toegang tot financiering voor het midden- en kleinbedrijf. U heeft tijdens het AO gevraagd naar mogelijke verklaringen voor het relatief hoge afwijzingspercentage door Nederlandse banken van leningaansvragen. De Minister van Financiën heeft u toen aangegeven dat DNB nader onderzoek naar deze specifieke statistiek doet omdat de verschillen tussen landen in Europa wel erg groot lijken.

Het afwijzen van een aanvraag gebeurt vaak omdat de bank de financiële situatie van een bedrijf niet gezond genoeg acht. Een statistiek over afwijzingen is dus vooral bruikbaar als ze betrekking heeft op qua financiële situatie vergelijkbare bedrijven. DNB zal in dit onderzoek daarom pogen te corrigeren voor bedrijfsspecifieke factoren (zoals bijvoorbeeld de verwachte omzetontwikkeling). Het onderzoek zal naar verwachting voor het einde van het jaar zijn afgerond. De Minister van Financiën zal u deze analyse toesturen zodra ze gereed is.

Kostenstructuur banken (personeelskosten; cao's)

U heeft tijdens het AO gevraagd naar de voortgang ten aanzien van (de oproep van de minister tot) het matigen van de lonen bij banken. Aan ABN AMRO en SNS REAAL is deze oproep reeds gedaan. Ook richting de NVB is deze oproep gedaan. Bij ING zal de Minister van Financiën dit op korte termijn ook nog individueel opbrengen. De gesprekken over de CAO's bij zowel SNS REAAL als ABN AMRO zullen nog worden gestart, aangezien de huidige CAO-afspraken bij beide banken tot begin 2014 lopen. Het kan dus nog enige tijd duren voordat nieuwe CAO afspraken worden gemaakt, maar beide banken hebben mij laten weten voornemens zijn mijn oproep tot matiging in deze gesprekken mee te nemen.

Banken relatief duur (overige kosten)

In het Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS) najaar 2012 heeft DNB aangegeven dat het verminderen van de bedrijfskosten nog mogelijkheden biedt voor Nederlandse banken om hun winstgevendheid te verbeteren. De bedrijfskosten van grootbanken liggen met ongeveer zestig procent van het inkomen rond het Europese gemiddelde, waar de meest efficiënte banken ratio's van rond de veertig procent laten zien. U heeft in het debat gevraagd naar mogelijke verklaringen voor dit verschil.

DNB heeft haar beweringen gedaan op basis van een vergelijking van cost-income ratio's van een aantal mondiale grootbanken over de periode 2008–2011. Er is door DNB geen specifiek onderzoek gedaan naar de achterliggende oorzaken van deze verschillen.

De beantwoording van eerdere Kamervragen van 20 augustus jl. door de vorige minister van Financiën over onderzoek van consultancy bureau AT Kearney naar de kosten van banken bevat wel nog enige nadere informatie over de bedrijfskostenratio's van banken en de verschillen die hiertussen bestaan.⁵ Ik ga ervan uit dat hiermee deze toezegging is afgedaan.

⁵ Aangangsel Handelingen II 2011/12, nr. 3343

Toekomstscenario's kredietverlening i.r.t. economische groei

Op uw verzoek heb ik toegezegd bij DNB te inventariseren in hoeverre men scenario's voor de vraag naar krediet bij een aantrekkende groei kan opstellen.

DNB heeft aangegeven dergelijke scenario's te kunnen maken. In een dergelijk scenario zal DNB een bepaald economisch herstel veronderstellen richting een nieuw lange termijn groeipad. Een dergelijk herstel impliceert een bepaalde ontwikkeling in de vraag naar krediet, waarbij dan ervan wordt uitgegaan dat de eventueel beperkte beschikbaarheid van krediet geen belemmering vormt voor dit herstel. DNB zal in de tweede helft van dit jaar deze scenario-analyse opstellen.

NMa-onderzoek concurrentie in de hypotheekmarkt (sectorstudie; marktstructuur)

De studie van de ACM naar de marges op de hypotheekmarkt is inmiddels gepubliceerd. De studie is op 24 april door de minister van Economische Zaken, mede namens de minister van Financiën en de minister voor Wonen en Rijksdienst, aan uw Kamer toegezonden. In de aanbiedingsbrief is ingegaan op de conclusies van de ACM en is tevens stilgestaan bij de maatregelen die het kabinet heeft genomen om de toekomstige financierbaarheid van hypotheekportefeuilles te verbeteren en de positie van de consument te versterken. Daarnaast is de ACM voornemens om in 2013 een studie te starten naar mogelijkheden voor verbetering van de marktwerking in de bancaire sector, waaronder de hypotheekmarkt. Deze studie zal specifiek aandacht besteden aan de toetredingsmogelijkheden op de markt. Ik zal de Tweede Kamer informeren zodra deze studie gereed is. De Tweede Kamer heeft inmiddels verzocht om een debat over dit onderwerp en een aanvullende brief. Voor de volledigheid zij nog opgemerkt dat de minister voor Wonen en Rijksdienst de Tweede Kamer op 23 april geïnformeerd over de CPB studie «De Nederlandse woningmarkt – hypotheekrente, huizenprijzen en consumptie».

Onderzoek crowdfunding, Financieringsmonitor (ontwikkeling kredietverlening mkb; klachtenanalyse), Rapportage alternatieve financieringsvormen, en Kredietunies, bankvergunning light, proportioneel toezichtsregime

De Kamer zal van de minister van Economische Zaken in mei een brief ontvangen waarin de informatie over diverse (alternatieve) financieringsvormen, waaronder crowdfunding, wordt gebundeld. Zoals in het AO is toegezegd zal in de brief apart aandacht worden besteed aan de vraag van dhr. Klaver of het mogelijk is om (indien van toepassing) de plicht om een AFM-vergunning voor bemiddeling in en/of verstrekking van consumentenkredieten pas in te laten gaan vanaf een bepaald bedrag. In deze brief zal ook worden ingegaan op de regelgeving en planning voor kredietunies om op korte termijn aan de slag te gaan. Aan de brief worden tevens de Financieringsmonitor over de kredietverlening aan het bedrijfsleven en de analyse van de klachten die bij de Ondernemerskredietdesk binnenkomen toegevoegd. De brief zal daarmee een brede rapportage bedrijfsfinanciering worden.

Catshuisoverleg (overleg met verzekeraars, pensioenfondsen (institutionele beleggers) en de banken), en Van Dijkhuizen; werkgroep Kroes

In het Catshuisoverleg van begin april is inmiddels gesproken over de kredietverlening aan het MKB. In de brief in mei over de rapportage bedrijfsfinanciering van de minister van Economische Zaken zal worden ingegaan welk vervolg hieraan wordt gegeven. Tijdens het AO is ook aangegeven dat de werkgroep Kroes momenteel uitwerkt wat het plan van verkenner Van Dijkhuizen⁶ concreet betekent. De werkgroep levert naar verwachting voor de zomer een rapport. Het kabinet zal daarop haar reactie geven.

Voorstel Verhoeven (D66) – Maak particulieren doorgroeinvesteringen (fiscaal) aantrekkelijk

De minister van Economische Zaken heeft het voorstel van dhr. Verhoeven ontvangen, en zal in de brief die de Kamer in mei ontvangt over de rapportage bedrijfsfinanciering aangeven welk vervolg hij hier aan zal geven.

Deutsche Bank

Op maandag 22 april jl. heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de Minister van Financiën en een delegatie van Deutsche Bank, onder leiding van de CEO van Deutsche Bank Nederland N.V. (Deutsche Bank), de heer Hoving. Het gesprek betrof de recent aangekondigde strategiewijziging van Deutsche Bank in Nederland en de gevolgen daarvan voor klanten. De uitkomsten van dit gesprek zijn op woensdag 24 april per brief met de Kamer gecommuniceerd en daarmee is aan deze toezegging voldaan. Op donderdag 25 april heeft er een debat met de Tweede Kamer plaatsgevonden inzake Deutsche Bank. Ik heb, na het debat, Deutsche Bank een brief gestuurd om hen de kleuring van het debat mee te geven en om een aantal verzoeken dat de Tweede Kamer in het debat heeft gedaan aan Deutsche Bank over te brengen.

⁶ Voortgangsbericht Verkenning rol van institutionele beleggers bij hypothecaire woningfinanciering